

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА ХП ◊ БРОЈ 253. ◊ 10. МАЈ 1984.

ЦИЈЕНА 10 ДИНАРА

туристичко насеље „Словенска плажа“ — јединствен објекат на цијелој Јадранској обали

ОБИЉЕЖАВАМО ЗА ВРШЕТАК ТУРИСТИЧКОГ НАСЕЉА „Словенска плажа“, једног од најкрунијих и најљепших објеката у Црној Гори, јединственог не само у Републици, него и на цијелој јадранској обали. Његов значај је утолико већи што он припада туристичкој привреди, дакле оној области удруженог рада од које много очекујемо, а сада, у јеку битке за економску стабилизацију и, у оквиру ње, јако наглашене извозне оријентације, још и више. Отварање овог објекта пада на пету годишњицу катастрофалног земљотреса. Он, као и многи други, на земљотресом угроженом подручју, очигледно пока-

ПЕТ ГОДИНА ПОСЛИЈЕ КАТАСТРОФАЛНОГ ЗЕМЉОТРЕСА КРЕЋЕ У СВИЈЕТ СЛИКА ПОБИЈЕЂЕНЕ РУШИЛАЧКЕ СТИХИЈЕ — ХИМНА ЧОВЈЕКОВОЈ НЕУНИШТИВОСТИ И ЉУДСКОЈ СОЛИДАРНОСТИ — ИСТАКАО је ДОБРОСЛАВ ЂУЛАФИЋ, ПРЕДСЕДНИК ЦЕНТРАЛНОГ КОМИТЕТА САВЕЗА КОМУНИСТА ЦРНЕ ГОРЕ

зује колико смо тога и на какав начин изградили и овде и у другим мјестима наше Републике. Управо, слика рушевина хотела, који су се налазили на овом мјесту, обишила је оних кобних априлских дана цио свијет, као слика страве и ужаса, на којој се без ријечи оцртавала сва рушилачка моћ и страхота поди вљале стихије, која је ондашња хотелска здана једноставно уништила. А да

нас — пет година послије тога — одавде у свијет креће друга слика, слика побијеђене рушилачке немањи, слика која неће само красити туристичке променске, него и бити споменик људским рукама, химна човјековој неуничтивости. И надасве — људској солидарности. Управо данас, на петогодишњицу катастрофалног земљотреса који је уз неизаднадиве људске жрт-

ве, нанио Црној Гори, а по себно њеном најразвијенијем подручју — Црногорском приморју, огромне материјалне губитке, ми можемо да кажемо да смо успјешно обавили највећи дио посла обнове и изградње, уз напоре и одрицање радних људи угроженог подручја и цијеле Републике, уз несебичну солидарност радних људи из читајве наше социјалистичке Југославије. Та солидарност,

испољена и при овој катастрофи, није била само значајан материјални предуслов превладавања њених посљедица, него ако хоћете, још и више — морална подршка и сазнање да људи ма у ком крају наше земље живјели, никада, ни у добру ни у злу, нису сами.

Кад кажем да смо највећи дио посла успјешно обавили, онда, наравно, мислим и на обнову и изградњу туристичких објеката и уопште оживљавање туристичке привреде у чему су забиљежени заиста значајни резултати. Пут од десеткованих и уништених туристичких капацитета и тешко општећених дјелатности које туризам прави и опслужује до садашњих туристичких објеката био је сложен, али успјешан. О томе, уосталом, говори и сам податак да је прије земљотреса Црна Гора располагала са око 120.000 туристичких лежаја, а сада са око 140.000, што износи десет одсто џе локупне југословенске туристичке понуде.

ПРЕДСТОЈИ РЕВИТАЛИЗАЦИЈА СТАРИХ УРБАНИХ ЈЕЗГАРА

Но, иако смо највећи дио посла обнове и изградње пострадалог подручја успјешно обавили, преостало нам је још доста тога да урадимо. Уз остале не завршене послове, ту је и један од изузетне важности. Ријеч је о обнови и ревитализацији споменичког фонда, где смо, што из објективних а што из субјективних разлога, осјетио закаснили. Чинjenica да смо до сада обновили, санирали и ревитализовали свега 7% културно-историјских споменика речично говори не само о тома да шијењу него и о величини и сложености посла који нам предстоји. Нарочито је сложен посао обнове и ревитализације старих градских језгара, међу којима је и стари будвански град. Њихова обнова и ревитализација није само наша дуг и наша обавеза према једном изузетно зна-

(Наставак на 2. страни)

Празник људске солидарности

— Изузетно сам почастован — обратио се званицима и гостима друг Љубо Рајеновић, директор ООУР „Словенска плажа“ у изградњи — што могу да вам зажелим топлу добродошљицу у центру новосаграђеног туристичког насеља „Словенска плажа“ и да вам се захвалим што сте се окупили у овогликом броју да заједно с нашим колективом прославите ову радију побјedu.

Данаšnji dan, 21. април, остаће трајно забиљежен у историји ове основне организације удруженог рада, јер на мјесту где је катастрофални земљотрес оставио иза себе стравичне развалине, пуштамо у експлоатацију једно од најмонументалнијих и најконфорнијих европских туристичких насеља. Данашњи дан је празник радне побједе не само овог колектива и колектива „Монте негротуриста“, него свих радних људи и грађана наше Републике — празник беспримјерне људске солидарности.

Љубо Рајеновић

Необично ми је драго што су се нашем позиву да присуствују овом заједни-

чком слављу и подијеле радост с радницима „Монте негротуриста“ и радним људима и грађанима Будванске друштвено-политичке заједнице одзвали: представници Федерације и република, наши народни хероји и носиоци Партизанске споменице 1941. године, пројектанти и извођачи радова, представници саулагача, банкарских организација, друштвено-по-

литичких организација и заједница, туристичких организација из земље и иностраница и новинари из бројних средстава јавног информисања.

Туристичко насеље, које отварамо, представља несвакидашње место за окупљање савремених ногомада са свих меридијана, чија се понуда темељи на позитивним правцима ста-

(Наставак на 3. страни)

Пресијењањем врпце Добротлава Ђулафић пушта у рад туристичко насеље на Словенској плажи

Ријеч Доброслава Ђулафића на отварању „Словенске плаže“

(Наставак са 1. стране)

чајном дијелу културног наслеђа, нема, дакле, само културно-историјску димензију. То је и значајан подухват коришћења простора за савремене, прије свега, туристичке потребе. Ревитализацијом стarih градских језгара, срећним компоновањем старог и са временом, ми ширимо, обогаћујемо и оплемењујемо и туристичку понуду. Отварањем у старим градским зидинама атрактивних угоститељских објеката, отварањем занатских и других објеката, претварањем градских тргова у мјеста рекреације и културно забавних садржаја — ми пружамо, и себи и нашим гостима, оно што, уз модерне туристичке објекте, уз конфор и природне благодети, чини пун и оплемењен доживљај. Зато за обнову и ревитализацију стarih градских језгара није довољно само сазнавање о њиховој вриједности, нити има мјеста ослањају да ће то неке задужене институције саме, без пуног учешћа средине у којима се та језгра налазе, обновити и ревитализовати. Потребно је конкретно и свакодневно ангажовање свих субјеката у граду, општини и Републици, потребни су јасни и разрађени програми, али и јасан и ефикасан договор и врло конкретна акција на свим нивоима. Ако смо се до сада и могли, донекле правдати приоритетношћу рјешавања неких других посlova, даље, доиста, не можемо, нити смијемо.

ДОБАР И ОБОСТРАНО КОРИСТАН ПРИМЈЕР УДРУЖИВАЊА РАДА И СРЕДСТАВА

На овом мјесту прије као тастрофалног земљотреса 1979. године налазило се пет хотела познатих под именом „Словенска плаха“ који су располагали са укупно 1.654 кревета и са преко 3.600 сједишта у конзумним дјеловима хотела. Капацитети у години која је претходила земљотресу коришћени су 213 дана, тако да је остварено око 348 хиљада ноћења. Земљотрес је, као што је познато, из темеља порушио

све објекте овог комплекса, па је његова изградња морала да почне испочетка. Била је исправна оријентација да се нови комплекс објеката гради према савременој формулацији која је, на једноставан језик преведено, значило: градити насеље са 3.500 кревета и са конзумним капацитетима од 5.000 сједишта, које ће имати све потребне садржаје: спортско-рекреационе објекте, културне са држаје и све друге што тражи модеран тип туристичког насеља.

Овај велики објекат грађен је и на основу Самоуправног споразума о удруžивању рада и средстава између радне организације на оснивању „Словенска плаха“ и „Шипад-инвест“ — ОУР „Инженеринг“ из Сарајева, који је удружио милијарду нових динара, на бази учешћа у оствареном девизном прилику са змјерно уложеним средствима у објекте. Наглашавам ово као добар и обострано користан примјер удруžивања рада и средстава.

Сама чињеница да је у припреми и изградњи овог комплекса учествовао велики број стручњака, институција и организација удруженог рада из готово свих крајева наше земље говори о отворености и доброј пословној сарадњи која је, свакако, позитивно утицала на успјешан завршетак радова.

Од посебне је важности напоменути и то да се радови на овом насељу завршавају у року, да укупна инвестициона вриједност за објекте треба да одговара предрачунској вриједности, да цијена коштавања по кревету показује изузетну економичност. Та економичност је, по мишљењу стручњака, посљедица савремености концепта овог насеља које има централизована заједничка садржаје.

ВИШЕСТРУКО ОБОГАЋЕНА ТУРИСТИЧКА ПОНУДА

Изузетно је важно што се инвеститор, упоредо са изградњом, озбиљно при-

Доброслав Ђулафић

премао и предузимао мјере за пуштање у рад овог објекта. Организовани посави на коришћење туристичких понуда у овом насељу нашли су, већ на старту, на веома добар одзив, па је реално очекивано да ће се већ у овој првој сезони остварити план ноћења. Предвиђено је, наиме, да се оствари девизни прилив од 4,050.268 америчких долара.

Овим величим и модерним насељем знатно се обогаћује атрактивни туристички комплекс Будве, која својим објектима, међу којима се налазе и тзв. бисери какав је у свијету чувени Свети Стефан, својим надалеко познатим природним љепотама, својим споменичким благом и својим заљебем — Цетињем, великим ризницом културно-историјских вриједности — спада у најљепша и најатрактивнија туристичка (и не само туристичка) подручја у свијету.

Пуштањем у рад оваквих и сличних туристичких насеља и објеката наша туристичка понуда до-

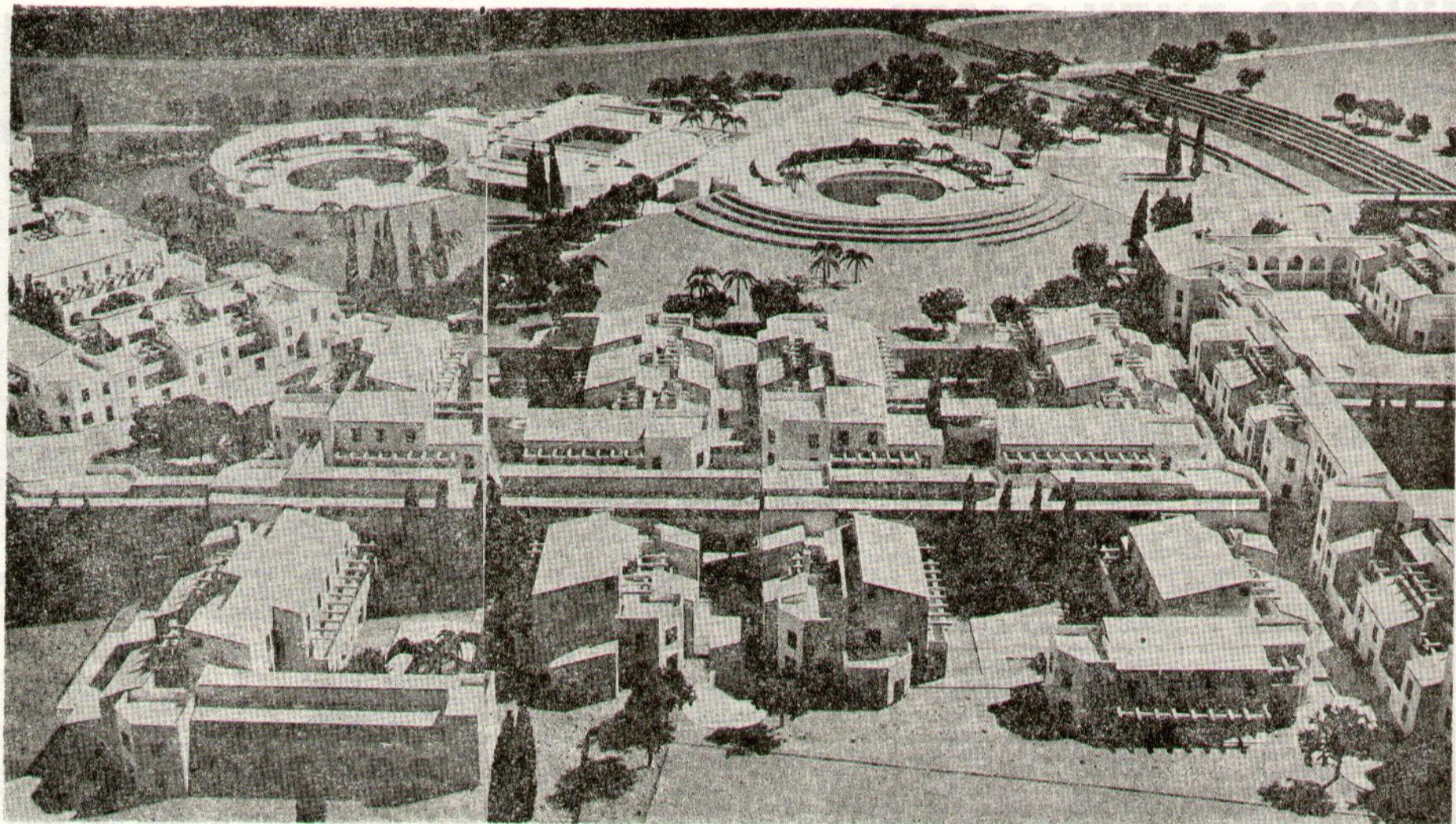
гли у свијету — а Будва је и досад по много чему допринијела том реномеу — мора нас стално обавезивати. Разумије се, ријеч је о пословним ефектима, о резултатима у остваривању девизног прилива који нам је данас, у веома тешким економским прилика-ма, потребнији него икад, али не само о томе. Ријеч је о исто толико важном, ако не и важнијем, утиску који наши туристички радници, наша укупна туристичка привреда остављају на госта. Уосталом, то двоје — утисак и пословни резултат — су и тако неодвојиви.

Једном ријечју: морамо се упорно, организовано и досљедно борити за освајање све већих квалитета у овој области привређивања. Будва је ову годину прогласила годином квалитета и претпоставити је да ће то бити само почетна година сталне битке за нове, још веће квалитетете. Јер, ако су море и сунце наша погодност, а објекти наша основа, наше главно оружје је: човјек — радник и организатор. Тако његовим пуним ангажовањем, његовом добрим организованошћу и пословном креативношћу, његовим односом према послу, у овом случају туристичкој понуди и госту, ми ћemo наше предности, у заоштреној свјетској конкуренцији, и можни да искористимо. А то, заиста, морамо.

Дозволите ми, на крају да, пуштајући у рад овај објекат, честитам на радном успјеху и захвалим, прије свега, радним људима Радне организације у оснивању „Словенска плаха“, као и свима онима који су томе својим знањем, радом и средствима допринојели. Истовремено, радним људима, који данас те објекте добијају на рад и управљање, желим пун успјех и добре пословне резултате.

Са свечаног отварања Туристичког насеља

Јединствен објекат на обали Јадрана

(Наставак са 1. стране)

насеље ће располагати са 2.420 кревета — 1.520 у двокреветним собама и 900 у апартманима. У овом насељу има 4.000 конзумних мјеста, распоређених у ресторанима, забавним центрима, ноћним локалима, аперитив баровима и другим објектима. Садржај по нуде допуњен је с двадесетак локала, намијењених трговини, културно-забавним и другим садржајима, а њену атрактивност чине и двадесетак спорских објеката намијењених малим спортома и спортома на води.

У насеље је уградено 35.000 кубика бетона, 2.485.000 килограма бетонског жељеза, 1.400 кубика дрвне грађе, 600.000 комада каналице, 67.000 квадратних метара керамичких плочица и 11.000 квадратних метара мермера. Систем уградених соларних колектора, њих 1.740, један од највећих система све врсте у Европи, у спрези с топлотним пумпама и користећи морску воду, обезбиједиће топлу воду за комплетно насеље, као и гријање у предсезони и посезони за 400 кревета.

А сада: ево неколико основних података о овом туристичком насељу. Површина простора на коме је изграђено износи 25 хектара, бруто развијена површина свих објеката 64.500, а нето развијена површина 50.000 квадратних метара.

За двадесетак дана, кад сви радови буду завршени

Ово савремено туристичко насеље изграђено је по идејном урбанистичко-архитектонском решењу познатог словеначког архитекте Јанеза Кобеа, који је убедљиво побиједио на општем југословенском анонимном конкурсу 1980. године.

Пројектовање је обавила пројектантска организација Архитектонски биро из Љубљане, а трајало је годину дана, с тим што је суперревизиона комисија, састављена од најпознатијих домаћих експерата, у потпуности верификовала пројектна решења.

Главни извођач свих грађевинских, грађевинско-западничких и инсталаторских радова био је београдски „Индрис“, а опреме и ентеријера „Шипад-Инвест“ ООУР „Инжењеринг“ — Сарајево, док је стални стручни надзор успјешно обављао Институт за испитивање материјала СР Србије из Београда.

Извори финансирања били су веома повољни — 60% укупне инвестиције финансира се из бесповратних средстава, а и удружене средства добијена су с повољним роком враћа-

ња. Укупна инвестициона вриједност објекта прве фазе износи 356 милијарди стarih динара, а средстава су обезбијеђена из слjедећих извора: од Републичког фонда за обнову и изградњу подручја пострадалог од катастрофалног земљотреса 234 милијарде, удруживањем рада и средстава са сарајевским „Шипад-Инвест“ ОУР „Инжињеринг“ стотину милијарди, са „Југотурсом“ — Београд 13,5 милијарди и кредитом Будванске основне банке седам и по милијарди стarih динара.

На основу досадашњег сагледавања не очекује се веће прекорачење предрачунске вриједности, те се процјењује да ће лијепе по једном кревету износити 1.470.800 динара.

Овај параметар илуструје изразиту економичност изградње (компаративи за класичне хотеле већи су за 80% до 100%), што је резултат савременог концепта насеља са централизацијом заједничких садржаја и изградње за релативно кратко вријеме. За нештаки 18 мјесеци вриједни неимари београдског „Индриса“ и сарајевског „Шипада“ успјели су да заједно с бројним кооперантима приведу крају радове на овом великому објекту.

У име колективе још једном се захваљујем организацијама и појединцима који радом или средствима солидарности, или и једним и другим, допринесоше да на рушевинама некадашњих наших хотела никне овако величанство здање.

Наш Раднички савјет одабрао је најзаслужније да им, поред ријечи захвалности, уручи и скромна писмена признања у знак сjeћања на њихов самопреторан рад и помоћ у тешким данима рађања овог туристичког гиганта, а која ће им уручити генерални директор „Монтенегротуриста“ вечерас у 20 часова.

Молим друга Добротла Тулафића, предсједника Централног комитета Савеза комуниста Црне Горе, да се обрати учесницима овог заједничког славља и заједничке радне поједе и пресијецањем врпце симболично означи почетак пословања туристичког града на „Словенској плажи“.

НИСМО БИЛИ САМИ

ПЕТ ГОДИНА ЈЕ ПРЕКРАТКО — пише Милутин Вукашиновић, предсједник Вијећа Савеза синдиката Црне Горе — вријеме да се залијече тешке ране што природа својим непредвидљивостима може да их нанесе. А сурове ћуди природе грубо су се поиграле са Црном Гором оног тешког и

ли су пркосно и поносно људи, здружени, организовани, солидарни, у Црној Гори, у Југославији.

Посљедице стихије биле су још једна прилика да се покаже и докаже снага и виталност свих вриједности и принципа нашег самоуправног социјалистичког друштва, да се потврди његова

Организације и појединци којима су додијељене захвалнице

Додијељене су захвалнице следећим радним организацијама: Републичком фонду за обнову и изградњу подручја пострадалог у земљотресу, РО „Шипад-инвест“ ООУР „Инжењеринг“ — Сарајево; Пословној заједници „Импрос“ — Београд, Архитектонском бироу — Љубљана, Будванској основној банци, ООУР „Зеленило“ — Котор; Републичком заводу за урбанизам — Титоград, Комори града Београда, грађевинским и занатским радним организацијама: „Дом“, „7 Јули“, „Нејмар“, „Ратко Митровић“, „Електрон“, „Монтажа“, „Водотерма“, „Јадран“, „Дринамермер“ и „Лимар“ — све из Београда, „Истра-Јадран“ — Центар за развој — Пула, радним организацијама „Брбас“ из Бања Луке и „Стил“ из Босанског Шамца; Заводу за испитивање материјала из Никшића, Институту за испитивање материјала — из Београда и ООУР „Столарија“ из Доњег Вакуфа.

Захвалице су добили и следећи појединци: Јанез Кобе, аутор пројекта; Радомир Бачић, предсједник Републичког фонда за обнову и изградњу подручја пострадалог у земљотресу, Бранко Марковић, директор „Југотурса“ — Лондон, Предраг Ђулафић, предсједник Општињивачког суда за и-

дејно-урбанистичко-архитектонско рješenje ТН „Словенска плажа“, Миодраг Мировић, генерални директор ХТО „Монтенегротурист“ — Будва у вријеме израде пројекта ТН „Словенска плажа“, Симо Кульча, директор „Југотурса“ — Милано, Јован Ранковић, ревидент пројекта организације, Јоан Софраинијевић, директор градње ИНПРОС-а, Света Марковић, руководилац радова „Шипад-инвеста“ — ООУР „Инжењеринг“ — Сарајево; Вера Калкашијев, помоћник директора „Шипад-инвеста“ — ООУР „Инжењеринг“ — Сарајево, Јелисавета Маринковић, координатор градње ИНПРОС-а, Инге Овадија, самостални пројектант у ООУР „Инжењеринг“ — Сарајево Иван Кукурић, аутор технолошког елабората, Миша Штефанов, руководилац инвестиционог надзора, Слободан Радевић, технички директор ООУР „Зеленило“ — Котор, Здим Понтић, руководилац извођења опреме ООУР „Инжењеринг“ — Сарајево, Милан Стефановић, директор ГРО „Дом“ — Београд, Петар Прокић, руководилац градње ГРО „7 јули“ — Београд, Велимир Јефтић, руководилац радова машинских инсталација и Боро Проле, управник градње „Електрона“ — Београд.

туробног 15. априла 1979. године, узвеши у загрјај смрти стотинак људских живота и уништили пред собом оно што су људске руке и ум стварали вјековима, уништавајући домове величког броја породица, остављајући без радног мјеста трећину запослених у Црној Гори. Такорећи у тренуку, дужом као вјечност, бjesomunčna стихија зауставила је нормалан ритам живота. Обрушила се свом снагом на приморје и његово ближе заљеће, ту где су сконцентрисани најзлачји приједни капацитети, а није поштедела ни један крај Републике.

Они који остају без крова над главом, који напуштају своје домаћине, чија су радна мјеста присилно затворена, који немају где да се лијече, да похађају школу, којима пријете болести — у свакој другој прилици остали би беспомоћни и препуштени сами себи. Али, управо тада, кад су у свом налету неконтролисани пострији земље изливали сва свој гњиве, наспрам њих ста-

није изазвала анархију, већ су се грађани брзо организовали у оквиру мјесних заједница, што су брзо и ефикасно дјеловали организације и органи СК, ССРН, Синдиката, ССО, што су и у том условима дјеловали све институције политичког система. Такорећи, тренутно, на вијест о катастрофалном земљотресу, радни људи Црне Горе одрекли су се деветдневне зараде у корист угроженог подручја. Из мање угроженог подручја Републике, преко организација Синдиката, ССРН и бројних приватних организација упућивана је помоћ различите врсте. Радне организације из свих области формирали су стручне екипе за помоћ пострадалом подручју, иако је у њима земљотрес изазвао велике штете.

Али, то је само дио напора нашег друштва да санира посљедице стихије. У поподневним часовима 15. априла кренули су конвоји из свих крајева земље, носећи помоћ становништву пострадалог подручја. Из Скопља су слали шаторе и медицинску опрему, Београд је нудио помоћ у храни и смјештају, из Новог Места стизале су приколице за смјештај породица, Алексинац шаље конвоји до села у земљотресу, из Призрена су упу-

тили љекове, из Ђаковице прехрамбене артикли, Бањалука шаље најужније да се смјесте угрожени и болесни, из Ријеке креће брод са различитом робом, Титов Врбас шаље конвој камиона с храном, сплитски бродоградитељи позивају раднике из Бијеле да раде код њих док се не оспособе радна мјеста у овом бродоградилишту. Нови Сад позивају се сајџејцу с угроженог подручја да их забрише..

Црна Гора и њени људи нијесу сами. Они осјећају пажњу и солидарност читаве наше заједнице, сваког колективи, сваке мјесне заједнице, сваког појединца. Драгоценјена помоћ стиже и из иностранства. Та солидарност изражава се на разне начине — од слања робе, новца, нуђења гостопримства, до слања стручњака. Највиши органи у земљи доносе одлуку о пружању помоћи Црној Гори. Међу њима су и оне које значе издавање материјалних средстава радних људи и грађана читаве Југославије да се надокнади оно што је стижи срушила.

То су велики напори и драгоценјена помоћ. Она обавезује. Радни људи Црне Горе, организовани и у Синдикат, улажу напоре да се помоћ што ефикасније

искористи и ванредним сопственим напорима ради на санирању посљедица земљотреса. Данас, само пет година након катастрофалног земљотреса, са задовољством се може констатовати да су обновљени бројни стамбени, привредни и инфраструктурни објекти, објекти из области образовања, здравствена, културе, да се нормализује живот, да се зајдеју тешке ране што их је стихија нанијела.

Радничка класа и сви радни људи Црне Горе у томе су подијелили велики дио наопра, али ти напори дали би много мање резултате да није било свјесне, социјалистичке солидарности радничке класе, радних људи и грађана Југославије, који су по који који пут потврдили своју високу самоуправну свјесност и спремност да се досједно и до краја ангажују на остваривању принципа на којима почива наше самоуправно социјалистичко друштво.

Ми у Црној Гори захваливани смо за помоћ која нам је пружена, а сви ми у Југославији треба да смо поносни на то што се наше братство и јединство, наше социјалистичко заједништво потврђује и у најтежим приликама.

ПЕТНАЕСТИ АПРИЛ 1979.

ЗНАК ВРЕМЕНА. Поетски барјак пролећа. Мјесец љубичица. Лијеп мјесец. Ко би рекао да ћемо га злопамтити?

Недјеља је. Измамило нас сунце на улице. Море залепрштало плавом краватом тишине. С Ловћена по руке вјечности кроз измаглицу плаветнила.

Све је плаво. Спремамо се за љето. Бирамо ријечи као о празнику. Свако ДОБРОЈУТРО свечаније изговарамо но обично.

Тек је седам сати. Са понеког прозора дозив. Из другог стана јутарњи радио поздрави. Тачно вријеме. Будва се пробудила. Почиње априлску недјељу ведро. Насмијано.

Пролазе минути.

Несрећа је, чини се, да ја чак и од слутње.

Купујемо новине, цигарете. У „Врачару“ намирнице за ручак. Осмјехујемо се познаницима. Ослушкијемо море. Или смо на обали. Пијемо јутарњу кафу. Пред „Могреном“ ћаскамо.

Минути се кидају из календара стољећа... Одједном!

Земља дрхти! Губимо присебност. Секунди — вјекови. Пропада нам под ногама. Руши се плави небески свод. Древеће ничице пада. Ејежимо! А никуд! Вичемо, а не чује се! Гледамо — не види се! Море будви до грла. Земља под Будвом у хропцу. Помјерају се стране свијета. Мач судбине над главом наше љепотице. Над нашим главама.

ИСТИНА ЈЕ: било је тешко. Дрхтили смо. Плакали. Страховали. Сумњали. Невјоровали.

Нисмо знали шта ће се све дододити. Колико ће жртава бити. Шта ће нам све срушено бити и када. Плашио нас је сваки подземни шум. Јачи вјетар. Испаљена мина. Спавали смо под ведрим небом. Бројали сате невоље.

Али, истина је и да смо преболијевали ране. Дорушили срушено и почели да градимо ново. Да се окупљамо на тргове, гледамо филмске и позоришне представе, да слушамо концер-

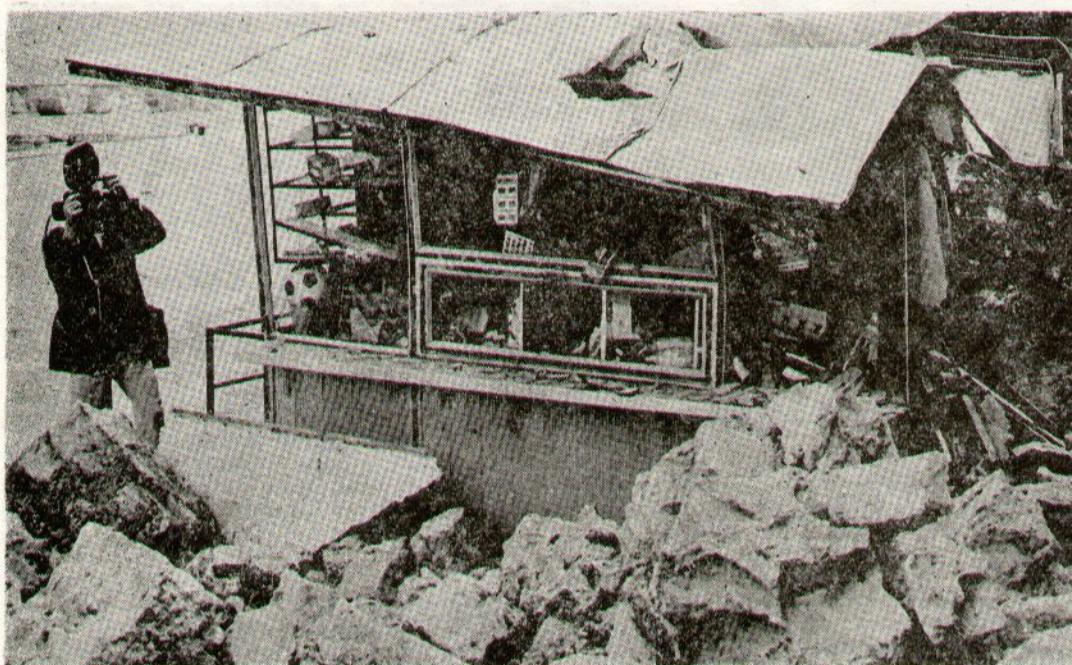
те. Спремно смо дочекивали гости, били им домаћини, нисмо једни друге изне вјерили.

*

ЖИВЈЕЛИ СМО НЕКАКО уз наше море и стијене, уз наше муке и љубави. Раднички, сељачки, ћачки. Под шаторима, у камп-приколицама, контејнерима у полусрушеним кућама. Живјели смо: грађевинарски, шофери, армирачки, дунђерски. Између компања два темеља. На мобама, на саучешћима, на свадбама — људски.

Живјели смо мушки. На мртвим стражама тишине. Нечујно. Прековремено. Судбински. Узајамно. Рибарски у чамцима, уз улов и крај празних мрежа. На обалама. Са облацима као покривком, чекајући кишне и с кишама, уз хуку таласа. Уинат бури. Уз стравично хујање воде која нас храни. Живјели смо у струху, с раном мајке земље под собом као са својом раним. Од наде. За наду.

Раде ЈОВИЋ

СЈЕТИМО СЕ ДАНАС КАДА СЛАВИМО

ДАНАС КАДА СЛАВИМО, сјетимо се...

Тог стравичног јутра ка заљке су се зауставиле на седам часова, деветнаест минута и педесет секунди. Брда су задимила као да је експлозив у њима. Орло вска гњијезда сравњена су са земљом. Подивљало је море. Сви путеви су пресејени. Обале су рађене. Здања од бетона, жељеза и камена претворена су у рушевине. Сељаци су остали без села. Стихија је уништила дјетињство, уселила страх у очи најмлађих. Угашено је пролеће. Вјекови су срушени у једном трену. На сваком кораку сретао се пејзаж разарања и смрти. Лично је на смак свијета.

Тог истог дана, сутрадан и наредних дана први минути на радију, први ка дрови на телевизији и прве странице у новинама били су посвећени Будви, љепотици Јадрана, њеним културно-историјским споменицима и хотелима у грчу умирања, Светом Стефану, Петровцу, Сутомору, Бару, Улцињу, Тивту, Котору, Перасту, Рисну Херцег-Новом, селима и насељима у залеђу ових мјеста, Црногорском приморју, где је, такорећи, у једном трену уништено непроцењиво блаво стварано у току мно- гих вјекова.

Сјетимо се...

Читав свијет је преко представа информисања пратио тих дана драму старих градова, драгуља у културном наслеђу наше земље и човјечанства. Езиде нтиране су ненадокнадиве штете и, у исто вријеме, оријашки напори свих на-ших народа и народности да се, упркос дивљању стихије, колико-толико, нормализује живот на једној од најљепших обала на свим морима свијета.

ПЕТИАЕСТОГ АПРИЛА 1979. ИЗМИЈЕЊЕНА ЈЕ КАРТА ЦРНОГОРСКОГ ПРИМОРЈА. ТОГА ДАНА У ПОСЉЕДЊИХ 70 ГОДИНА НАЈЈАЧИ ЗЕМЉОТРЕС У НАШОЈ ЗЕМЉИ ПРОУЗРОКОВАО је МНОГО ЉУДСКИХ ЖРТАВА И ОГРОМНЕ МА- ТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ...

И потекла је широка ријека солидарности. Стизала је помоћ са свих страна — из богатих складишта и сиромашних села, од радника, научника, умјетника и — основаца. Та помоћ била је драгоценја као охрабрење и подстицај од њене врло велике вриједно-сни.

Сјетимо се...

Дану и ноћу радио се на рашичишавању рушевина. Стизали су конвоји. Кrvna плазма и храна до-премани су хеликоптери-ма, вода за пиће цистерна-ма. Хљеб, млијеко, месо, топли оброци, мед за по-вријеђене допремани бро-довима, танкерима, авионима, камионима и аутобу-сима са ознакама многих наших градова. Шатори, ћебад, креч, лепенка, ле-сонит, грађа — све од срца за пострадале. Братство и јединство стављени су још једном на пробу и, као и увијек полажу испит са одличним успјехом.

Сјетимо се...

Оживјела су школска дворишта у којима је, умје-сто у зградама, извођена настава. Како племенитост није знала за границе, борци су се одрицали регре-са, ученици прикупљали помоћ, пензионери слали уштећевине скупљање за тешке дане. Наши исеље-ници су међу првима при-текли у помоћ свом старом крају.

Сјетимо се...

Првог маја 1979. — пра-зник рада и наде. Пјесме из рушевина. Како смо је-дни другима честитали жи-вот. Како смо једни дру-ге храбрили да ћемо издр-жати и истрајати, да ћемо све изградити упркос да-ноноћних потреса, упркос десетак хиљада потреса, који су грозили новим раз-арањима и смрћу.

Сјетимо се данас, када славимо плодове прегнућа, ријешености, жртава и братске солидарности, пе-тогодишњег пута којим смо прошли и помислимо на дане и напоре који још сто-је пред нама. Биће нам мно-го лакше: у битку за љеп-ша јутра и свјетлије дане укључује се и нови тури-стички гигант који се зове град-хотел на Словенској плажи.

Милосав ЛАЛИЋ

СА СТАРИМ РАДНИЦИМА У НОВИМ ОБЈЕКТИМА

НЕМА ТЕШКОЋА ЗА УИГРАНИ ТИМ

ПЕРО ЦВЕТАНОВИЋ је петнаест година житељ Будве. У објектима Словенске плаже радио је од њиховог остварења до земљотреса. Крајем протеклог мјесеца, заједно с још седморицом рецепционара с којима се дружио у објектима које је стихија „прогутала“, заузeo је мјесто за мермерним пултот централне рецепције нове Словенске плаже.

— Послије рушења објеката, који су страдали у земљотресу, „позајмљен сам“ ОСУР „Хотели Бечићка пла-жа“, где сам радио све док је отворења нова Плажа. Било ми је лијепо у Бечићима — радио сам с људима које познајем и који знају мене. Ипак, своје вријеме сам штетао уз Словенску плажу док се зидало и малтерисало, док су постављени кровови и перголе. Радовао сам се повратку, али сам и стре-пио. Страх се јављао када помислим: хоћемо ли у новом граду радити исто она-ко добро као у старим хотелима — прича овај вриједни рецепционер који до-ста тачно говори неколико свјетских језика и који је добро „испекао“ занат.

Перо каже да има разлике у послу: нема као ра-није више рецепција, јер нема ни класичног хотела. Постоји централна рецепција одакле се гости упућују у „калете“, у апартмане. Од пријемног терминала воде их портири до соба, за њи-ма стижи њихови кофери на електричним возовима који крстаре насељем. У ре-цепцији је велики графи-кон на коме је распоред соба и помоћу кога гост одређује где ће отићи.

— Једино чега се пла-шим је то што има много типова соба које у насељу стоје у различитим позицијама. Могуће је да буде за-хтјева од стране гостију за измјену соба. Искуство које имамо за ових неколико дана казује да већих потеш-коћа нема, да ће добро уи-грана екипа — да се изра-зим спорчки — пронаћи најбоља рјешења у „дуели-ма“ с гостима. Ових дана није било ни једне прим-

једбе, а то, нема сумње, да-је подстrek и подгријева на-ду да, заиста, неће бити проблема — каже Цветано-вић.

*
ЉУБА МАСЛОVARA сма-трају за једног од најбољих угоститељских радника на Црногорском приморју. За-вршио је вишу угоститељ-ску школу и опробао се на многим пословима у угости-тельству. У Словенској пла-жи је од 1968. године, од њеног оснивања. Као и Цве-тановић (а и бројни радни-ци овог колективи) био је на „привременом“ раду у Бечићима. У новој Словен-ској плажи налази се на радном мјесту руководиоца радне јединице за набавку и технологију.

— Ово је нов тип тури-стичког насеља, јединствен на цијелој обали. Наравно, мијењамо и начин рада. Ме-ђутим, за искусне раднике, какви су наши, вјерујем не-ће бити тешкоћа. Већ је из-вјесло да се добро сналазе. Овде је све рађено тако да до изражaja долази тимски рад. А ми имамо припрем-љену екипу — истиче Ма-словар.

По ријечима овог провје-реног угоститеља, велики је квалитет у томе што, поред централне рецепције, посто-ји и централна спремачница (меса, рибе, воћа, повр-ћа...) одакле се опслужују сви објекти. Нема, као ра-није, буке кад се опремају објекти — бешумна колица гост не примјеђује.

— Мислим да ће се го-сти овде осјећати боље не-го у хотелима који су по-рушени и њима сличним. Овде нема гледања на сат ради доручка, ручка, вече-ре. Све је подешено тако да гост може да дође на ручак или вечеру у било које ври-јеме, а, уз мале доплате, може да мијења ресторане и, наравно, храну. Ни рад-ницима није строго одре-ђено радно вријеме. Примјера ради, не морају бити на рад-ним мјестима у шест или седам часова изјутра. Дола-зе у осам или девет, када има посла. Једино ми није по волиј што је мало затво-реног простора. То може да штeti када је кишовито, и када ће бити гурања у ти-јесним просторијама. Но, ово је сезонски град-хотел, а код нас је доста сунца, ре-као нам је Љубо Ма-ловар.

С. Г.

СА НАЈВЈЕРНИЈИМ ГОСТИМА

... КАДА СМО ЧУЛИ ШТА СУ ПОДЗЕМНЕ СИЛЕ у свом сулудом плесу учиниле од нашег „Интернационала“, „Адријатика“, „Славије“, „Плаже“, од шеталишта и базена, од наше Словенске плаже, били смо ужаснути и — срећни. Ужаснути што је нестао град у коме смо провели толико лијепих љета, а срећни што нико од наших пријатеља и познаника из тог колективе није остао у рушевинама. Када су се узбуђења стишала, рекла сам супругу: изградиће се тамо нови град, али ми то нећемо дочекати. У годинама смо, знате, и једно и друго, а било нам је јасно да се нови град не може подићи преко ноћи. На наше велико задовољство, преварила сам се: ево нас послије пет година опет на Словенској плажи. Истина, нема „Интернационала“ и других хотела — замјенио их је нови град складних линија, али ту су наши драги пријатељи, исти они кобари, кувари, рецепционари с којима смо се дружили толико година. И опет је као некада...

Тако нам говори Катарина Јироушек која са својим

супругом Младеном одмарала је једној од соба на Тргу чемпresa. Њих двоје, пешачонери из Загреба, позвани су од стране домаћина да буду гости на отварању „јединственог хотелског насеља на Јадрану“. За свој грош и своју душу продужили су боравак — остају три недеље послије отварања — да би у типини (још увијек нема оне гужве која се очекује љети) и пролећном сунцу уживали у свом, како обое кажу, другом дому.

Младен, некада радник Лексикографског завода у Загребу, и његова супруга, која је свој радни вијек провела као банкарски службеник, поодавно су завољели Будву. Још 1958. Младен је, крстарећи бродом „Партизанка“ по Јадрану, стигао у Котор, а потом се обрео у Цетињу. Када су туристи тада застали на Брајићима,

ПОНОВО У СВОМ ДРУГОМ ДОМУ

И за вријеме обнове Младен и Катарина нису се одвајали од наше обале. Попшли су само мало даље до Бечића, где су се одмарали у тамошњим хотелима. Пратили су, колико је то вријеме дозвољавало, раст нове Словенске плаже.

— Никло је необично насеље. Морам признати да када сам видио макету нисам био одушевљен. Знате, ми смо навикли на хотел, где на једном мјесту имамо све. Међутим, сада видимо колико нисам био у праву: ово је модерно туристичко насеље, грађено по захтјевима гостију. Нема класичног хотела, али госту је све надохвата руке. У хотелу је али и у граду који је хотел — истиче Младен.

Катарина је одушевљена зеленилом на које није заборављено. Има га доста, град је везан с плажом на најбољи могући начин. Шеталиште уз море је, по њеним ријечима, пун погодак.

— Ново насеље није школјка која би штрчала. Тај бисер је тако спретно уклопљен у околину, да је пола Будве проимјено изглед. На боље, наравно — каже Катарина.

У међувремену изграђено је више хотела на Словенској плажи. Младен и Катарина су седамдесетих година за мјесто одмора изабрали „Интернационал“

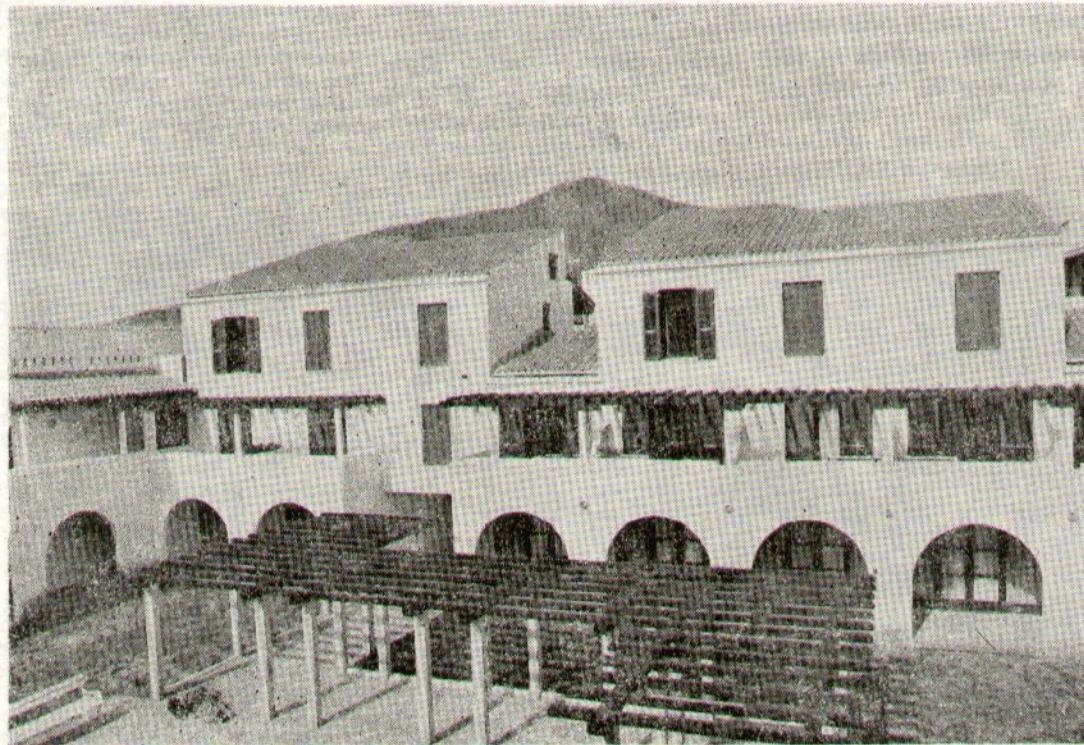
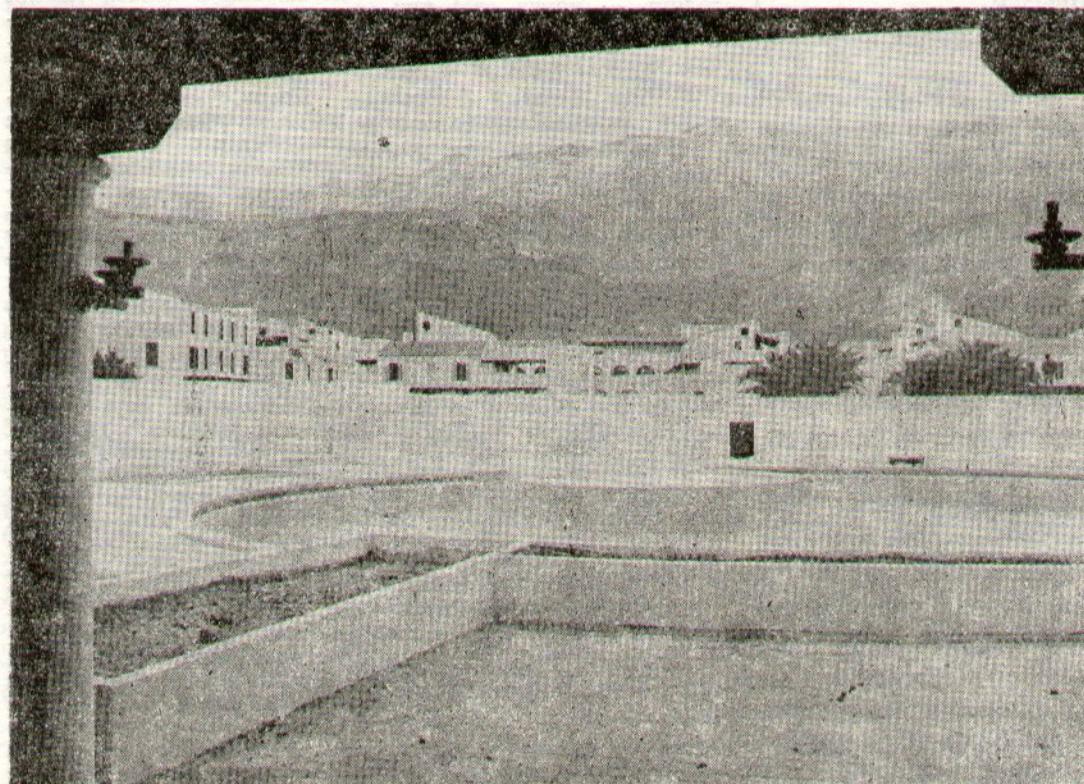
Били су му вјерни све до

тог априла прије пет година када је на њему стихија

искалила свој бијес.

— Та љета проведена у „Интернационалу“ носимо као најљепше успомене у животу. Када смо кретали из Загреба, били смо пре срећни, јер смо знали да идемо у свој други дом. Тамо где ће зна свако од соба прице до управника хотела, где ће сви тапшату по рамену, срдачно се питају са нама, као да смо међу компанијама. Наравно, за нас је увијек било мјеста, па и оних љета када су са Словенске плаже увекли слати телекси на којима је била често само једна ријеч „пребукирано“ — сјећа се тих дана, Катарина Јироушек.

С. Грегорић

СЈЕДНИЦА ОПШТИНСКОГ КОМИТЕТА СК

Квалитет туристичке понуде — услов за постизање жељених резултата

Анализа пословања туристичке привреде у прошлoj и задаци да се на најбољи начин изврше они који се пред туристичке промене представљају у садашњим отежаним условима привређивања, била је тема расправе на недавној сједници Општинског комитета Савеза комуниста Јер, речено је, пропуштенога је дosta у протеклој и претходним годинама, а на жалост, одговор није дат како бар дијагностика треба надокнадити.

Материјали припремљени за сједницу, као и дискусија, која је била конкретна и садржајна, показали су да у туристичком привређивању постоји дosta „успеха“. То је поткријепљено са више примјера. Број ноћивања у хотелским објектима у прошлoj био је у односу на 1978. годину мањи за 36 одсто. Прије пет година је искоришћеност хотелских капацитета износила 168, а прошле године 127 дана. Као што се зна колико је у међувремену туристичко по-

словање постало сложеније, питање се поставља: како удржанje рад да превазиђе све лавиринте и „Сцилe и Харидбe“ које му на путу стое?

Црногорском туризму је још прошле године враћена материјална база коју је прије катастрофалног земљотреса имао, питање се са правом поставља: које су и какве то препреке да се већ није успјело да се у туристичком привређивању на ријецији пешчаних плажа остваре скромнији резултати.

Јер, поред улагања у нове смјештајне и ресторанске капаците, протеклих година значајна средства и здвојена су за уређење и изградњу неких комуналних објеката. Све више средстава издваја се за унапређење туристичке пропаганде и оплемењивање туристичке понуде. Ипак, резултати туристичких жетви још нису видљиви.

Дјелимични одговори на та и друга питања дати су у материјалима припремље-

ним за сједницу и, посебно, у дискусијама. Тако се, на примјер, констатовало да обавезе у остваривању што бољих резултата пословања у туризму још нису извршили многи субјекти. Поменуте су, организације удруженог рада, мјесне заједнице, туристичка друштва и други, а речено је да Координациони одбор за припрему овогодишње туристичке сезоне није успио да обезбједи ефикасно спровођење задатака са свим тим у вези.

А гости масовно пристижу и туристичка берба је почела. Пропуштено, значи, треба што прије надокнадити.

На жалост, тога је поистота остало, а времена је све мање. Заборавило се, како изгледа, да су ова и наредна година проглашене за године квалитета. Хтјели ми то или не, гости са том чинjenicom морамо упознати, па ће они наредних дана, недјеља и мјесеци од нас очекивати више љубазности и осмијеха, да нам плаже буду чистије и да им понудимо више забаве. Ако та њихова очекивања не испунимо, опет ћemo се сусретати са оним нежелјеним чинjenicama које ћe нам као поруке остављати у анкетним листићима, а које ћemo, опет, употреби од њих захтјевати. Наравно, опет, под геслом: — Желимо да вам идуће године боравак учинимо удобнијим и пријатијим. А, као уопште у животу, свако стрпење има и свој крај.

Д. Н.

СЕЗОНА СЕ ЗАХУКТАЛА

Уочи првомајских празника, љетовалишта на будванској ривијери имала су изузетно добру посјету. У

НА СЛОВЕНСКОЈ ПЛАЖИ ПРВИ ГОСТИ ЈУГОСЛОВЕНИ

У новоизграђеној туристичкој насеље на Словенској плажи — већ називаном „градом снова“, први гости били су њих 320 из војвођанских градова. Долазак је организовала пословница „Компас“ из Новог Сада. Допутовали су такозваним „возом изненађења“, и за три дана, колико су у Будви боравили, обишли су Свети Стефан, Котор, Ђегуше и Цетиње.

Посредством „Југотуровских“ представништава у Лондону, Франкфурту и Дизелдорфу, и западнонемачких агенција „Некерман“ и „ТУИ“ у овaj туристички град са 2.420 кревета и другим садржајима посљедњих дана допутовало је неколико стотина страних туриста, међу којима гости из далеке Новогрчке. Тако се на најконкретнији начин потврђују прогнозе да ћe овај град хотел у наредним месецима и месецима радити пуном паром.

У организацији УЛУЦГ и „Словенске плаже“ овадје је остварена продаја на галерија слика и скулптура, прва те врсте у Црној Гори. Предвиђени су радови 32 црногорска ствараоца млађе и средње генерације, а сви изложени експонати су за продају.

У присуству бројних поклоника „лијепе умјетности“, новоосновану галерију отворио је Светозар Радуловић, предсједник ОК Социјалистичког савеза.

Д. Н.

појединим мјестима и хотелима она је, у односу на прошлу годину, била већа, чак, за двије и више стотина процената.

На аеродром у Тивту, који од ове године постаје важно ваздушно пристаниште за прихватање гостију који ћe у наредним мјесецима боравити од Тивта до Улица, сlijetali su авиони с туристима из Енглеске, СР Њемачке, Данске, Чехословачке и других земаља. Посљедњег дана априла на примјер, чarter летом допутовала је група од 180 гостију из Данске, у организацији агенције из Копенхагена, што уједно представља први већи организовани долазак туриста из ове земље на Црногорско прије. Првог маја, преко истог аеродрома, допутовало је преко 600 туриста из Енглеске и СР Њемачке, а у организацији највећих пословних партнера „Монтенегротуриста“ — „Југотурова“, ТУИ-а и Некермана. У будућe ћe свакодневно на овај аеродром сlijetati најмањe један авион с гостима из поменутих и других земаља, а понедељком ћe на овој ваздухопловно пристанишtu slijetati и по десет авиона кратких путничких који желе да доживе благојети које им Црногорско промирје пружа за одмор.

Прве групе туриста, којима вријеме уочи првомајских празника није било наклоњено за сунчанje и купање, истичу да су пријемом и уопште дочеком били више него задовољни. Пријатно су били изненађени добродошлицима на аеродому, где су их радници „Монтенегротуриста“ понудили нектаром од винове лозе — званом лозова ракија — и дочекали пљеском и игром младих у народним ношњама.

Д. Н.

Јован Дејановић посетио Будву

Крајем прошлог мјесеца Будву је посетио Јован Дејановић, предсједник Савезне конференције ССРН. Он је обишао Стари град чија обнова треба да почне средином ове године, а био је и гост новоотвореног хотелског насеља на Словенској плажи.

Дејановић је крајем априла провео у разговору с представницима друштвено-политичких организација наше општине. Предсједник Скупштине општине Душан Лијешевић га је том приликом упознао с резултатима обнове и изградње.

С. Г.

И наставно особље на систематски преглед

Осмој сједници Скупштине Самоуправне интересне заједнице социјалне и дјечје заштите присуствовало је свега 13 од укупно 25 делегата и, да би се обезбиједио кворум, чекало се 35 минута.

Највише ријечи било је о ћачкој кухињи у Основној школи „Стјепан Митров Љубишић“. Препоручено је да се обезбиједи ученицима ужина по цијени какву даје петровачка основна школа. Тамошњи ученици плаћају за ужину од 350 до 400 динара мјесечно, а у Будви најмање два пута више!

До сада су за дјецу у вртићима и ћаке у основним школама редовно организовани систематски здравствени прегледи. Скупштина је одлучила да убудућe и цijelo na наставно особље у основним школама и средњошколском центру, као што је случај у Дјечјем вртићу, буду подвргнути систематском прегледу.

С. П.

Помоћ друговима у невољи

Ученици првог одјељења другог разреда Основне школе „Стјепан Митров Љубишић“ (разредни старешина Злата Вуковић) разговарали су у току једног часа о својим друговима — основцима чији су очеви или браћа погинули у несрећи послије експлозије метана у руднику „Ресавици“. Након тога одлучили су да своје скромне цепарце уpute као помоћ вршњацима и тако учествују у свејародној акцији солидарности.

Донасимо краће изводе из неколико задатака рађених на часу.

Двадесетпрвог априла ове године дошло је до експлозије у руднику „Ресавица“.

Том приликом погинула су тридесеттри рудара. Били су то млади људи. Породице пострадалих нашле су се у великој несрећи. Доста дјеце остало је без својих очева. Са многих страна упућена је помоћ.

Живот и рад рудара у рудницима веома је тешак и опасан. Они много времена проводе у рудничким јамама, у дубини земље.

Сви морамо поштовати и цијенити рад људи и када дође до оваквих несрећa бити сви разумни и помоћи њиховим породицама.

Тако смо и ми у нашеј одјељењу сакупили прилоге које ћemo упутити нашим друговима у невољи.

Јелена ПЛАВШИЋ

ПОМОЋ ОД СРЦА

Прије неки дан догодила се страшна несрећa. У једном руднику експлодирао је метан. То је опасан гас. Тада су погинула тридесет и три рудара. Много дјеце остало је без очева. Гледали смо на телевизију како пуно дјеце плаче било ми их је много жао. Одмах сам почeo да размишљам како би се могло помоћи тој несрећnoj djeći.

Желио бих да сви ми из разреда пошаљемо неку малу помоћ да та дјeца виде да нису остала потпуно сама.

Марко ТОМАНОВИЋ

МАЛА ПОМОЋ ЈЕ ВЕЛИКА ПОМОЋ

У руднику „Ресавица“ погинуло је и повријеђено више од тридесет рудара. Већина су имали дјецу, која узалуд чекају своје очеве да се врате с послом. Када сам гледао телевизију како пуно дјеце плаче било ми их је много жао. Одмах сам почeo да размишљам како би се могло помоћи тој несрећnoj djeći.

Наши учитељица нам је рекла да и ми можемо помоћи нашим вршњацима којима су очеви поги-

ФУДБАЛ

ОПЕТ БОД НАДЕ

Један бод, освојен на страни, опет је подгријао већ покопане наде симпатизера за опстанак „Могрена“ у лиги. Освојен је у Пљевљима и, да чудо буде веће, са свега девет играча. Но, о томе ћемо касније више рећи.

У 22. колу, послије несрћног прекида утакмице с „Јединством“ и губитка бодова за зеленим столом, услиједило је гостовање у Тузима. Тешко гостовање и — тежак пораз — с три гола у мрежи. „Брод“ је потонуо за још који метар и ни највећи оптимисти ни су вјеровали да може бити преокрета. Истина, „Могрен“ је и даље један од главних кандидата за испадање, али преокренуло се нешто у игри, а онда и у резултату. И то када се најмање очекивало.

У Пљевља су фудбалери „Могрена“ испраћени без готово икаквих нада да се нешто може догодити осим часног пораза. Поготову послије онога што се догодило у Мојковцу, није било илузија о неком бољем резултату. Размишљало се да ли да фудбалери истиче на терен, јер их је било свега деветорица, а зна се да боје клуба бране у једном мечу једанаесторица. Прије доласка у Пљевља екипа „Могрена“ је преноћила у Мојковцу. У тамошњем хотелу за вријеме доручка неколико фудбалера је „зарадило“ тројавање храном, па је стручни штаб имао на располагању свега девет здравих играча. И та деветорица — Ратковић, Бечић, Иванчић, Николић, Масловар, Џаревић, Џвијовић, Ковачевић и Маркишић — постигли су подвиг. Освојили су бод који им је дао нову наду да се може изборити опстанак. Резултат 0:0 остварен је у игри коју ће пљевальска публика памти по изузетном пожртвовању и борбености деветорице играча „Могрена“ који су успјели да, послије деведесет минута борбе, сачувaju своју мрежу. Ујко лико у наредним утакмицама буде и упала пожртвовања испољеног на овој утакмици „Могрен“ ће избјећи претпоследње место на којем се налази најкон 23. кола идуће године се такмичити у Црногорској лиги.

С. Г.

ОДБОЈКА**„Авале“ првак**

Одбојкаши „Авале“ одржали су обећање: тријумфално су завршили овогодишње такмичење у Црногорској лиги. Постigli су побједе у претпоследњем колу на Цетињу (савладан је „Ловћен“ са 3:0) у по слједњем колу на плећа је положен и главни конкурент у борби за прво место, барски „Морнар“. Савладан је са 3:0.

Игрчима који су наступали током првенства за „Авалу“ све честитке. Били су најбољи у игри, али и у фер-плеју. Спортска Будва може бити поносна на њихов успех, а њима остаје да покушају у квалификацијама (с представником Македоније) да остваре још један подвиг: пласман у Другу савезну лигу.

КУРЗИВОМ**Неопходно је...**

У предлогу годишњег плана наше општине, што је обавеза и обичај, речено је шта све треба урадити да се оствара жељени резултати. Нама су у том документу захтевале неке „ситнице“. Тако је и овог пута у њему на неколико места употребљена крилатица — **НЕОПХОДНО ЈЕ...** Неопходно је, речено је, да треба урадити пла нове развоја мале привреде и пољопривреде. Значи да не постоји.

Али, ето, није речено за што их нема. Ваљда његови састављачи нису хтели да сами себе прозову што их нију урадили. То им је обавеза, а за свој (не)рад нису баш слабо награђени.

Очекују, како изгледа, да им и тај посао заврше активисти у мјесним заједницама.

Или, други „примјер“: годинама се наглашава како аутокампови не испуњавају најнеопходније услове за прихватавање и послуживање туриста који за одмор користе ову врсту објекта. С друге стране, непрестано се истиче да је ова врста туристичке понуде необично рентабилна, значи постоје услови за убирање акумулације, која би могла да се усмјери на опле мењивања почуђе у ауто камповима, што подразумијева и њихово проширење.

Значи, **НЕОПХОДНО ЈЕ** да се и у тој области учини онај **НЕОПХОДНИ** и жељени корак. Али ето, он никако да се учини, иако се зна да подврзе будванске ривијере има изузетне услове за развој и унапређење кампинг туризма. Како изгледа, и у овом послу ће активи-

сти у мјесним заједницама морати да се заложе.

Колективи у аутокамповима нису баш малобројни. Постоје у њима директори, шефови, референти, па је чудно што их, кад се већ сами не „сећају“ својих обавеза, неко не упозори шта и како треба да раде. Између остalog, у „Монтенегротуристи“ постоји Сектор за развој који би МОРАО да брине и о аутокамповима. На жалост, како изгледа, њихова преокупација је једино изградња хотелских здања која треба да произведе — губитак! Још се, како изгледа, нису досјети ли да се новац може убијати и са пољана, наравно ако се, колико-толико, оне упристоје и на њима се поставе одговарајући хигијенско-санитарни објекти.

Драгослав НОВАКОВИЋ

ЗДРАВСТВЕНО ПРОСВЈЕЋИВАЊЕ**У СУСРЕТ ПРОЉЕЋНИМ АЛЕРГИЈАМА**

Све је већи број дјече алергичне на полен. У рано прољеће, с првим цвјетовима, у ваздуху се налази мноштво поленовог праха и вјетар га обилато разноси на удаљености од неколико стотина километара.

У нашим крајевима, алергија на полен почине

крајем марта и траје до средине лета. Најчешћа и најинтензивнија је у априлу и мају, посебно у мају, јер тада цвјета највећи број трава, а њихов полен је један од најчешћих узрочника поленске кијавице и других врста алергије на полен.

Алергија на полен нај-

чешће се манифестије као кијавица, често захвата вежњаче, ређе плућа, а сасвим ријетко кожу. Код поленске кијавице јавља се голицање у носу праћено честим и вишеструким кијањем с јаком кијавицом, веома обилним лучењем секрета из носа који је нарочито обилан по дану и у вријеме непосредног и обилног контакта с поленом, док се смањује ноћу и када је мање полена у ваздуху. Због јаке кијавице лице је лако натечен, а појачано је и сузење очију. Некад, уз кијавицу, постоји и поленска астма, па се уз обилно лучење секрета из носа јавља отежано дисање и напади гушћања, као и упоран подражај на кашаљ.

Алергија на полен често се манифестије и алергијским промјенама на вежњачама. Јаче освјетљење појачава тегобе. Због обилног сузења и пучења у очима рад је отежан.

Данас је лијечење алергије на полен доста успјешно, али је боље и једноставније да се алергија сприједи. То се постиже хипосензibilizацијом — давањем одређених количина полена (алергена) инјекцијама, чиме се смањује осјетљивост организма на полен и спречава испољавање алергије.

Код алергије на полен успешнији је дјелује „Интал“ и „Задитен“. „Интал“ се користи у облику капи за нос и као прашак који се посебном пумпом уноси у нос. „Задитен“ се узима као сируп, капсуле и таблете. На жалост, и ови љекови само спречавају појаву алергије на полен, односно дјелују само док се узимају, али код алергије на полен то је довољно пошто је ова врста временски ограничена. — траје три до четири мјесеца.

Кутак за разоноду**АНЕГДОТЕ****НИЈЕ СВЕДЕДНО**

— Сви људи воле музику — говорио је у једном друштву композитор Карло Меноти. — Али није свеједно коме народу припада човјек.

— Како то мисlite, маestro?

— Овако: ако је Француз, компоноваће оперу. Ако се родио као Италијан, онда ће је пјевати. Њемац ће добити да је режира. Енглез ће је најпреданије слушати, а Американац најбоље плаћати.

ПОГРЕШНО ГА ЈЕ РАЗУМЕЛА

Говорећи пред неком младом дјевојком о савременом друштву, бригадски филозоф Расел се дотаче и проблема распуштености омладине, настоећи да дјевојка схвата како се то односи и на њу.

— Некад, у доба Апе Карењине, кад би мушкарац пољубио жену, она би се од узбуђења оне свијестила.

— Шта, зар су тако добро знали да љубе? — упаде му дјевојка у ријеч.

КАД ЈЕ НЕКО „НЕВЈЕШТ“

Француски писац Бомарше био је син часовници чара. Да би га понизио, неки племић му једног да на пружи свој спутоњени часовник:

КАЗАЛИ СУ...**ЉУБАВ ЈЕ РАТНИ ПОХОД**

ГИСТАВ ФЛОБЕР: Љубав је ратни поход у коме тешкоје почињу тек када је освајање завршено.

*

ПЕРЛ БАК: Мудрост се састоји у томе да се живот узима какав јесте, а да се само понекад сањари о томе какав би могао да буде.

*

ШАРЛ БОАЈЕ: Мушкарци пријељују све што не мају, а жене само оно што друге имају.

*

ЏОРЏ МИКЕС: Брак поједностављује свакидашње проблеме, удвостручује срећу и устроствручује издатке.

*

ТОЛСТОЈ: Ако ћутање приличи паметним, још много више приличи глупима.

*

МОРИС ДЕКОБРА: Добар брак је кућа с два гробрана.

*

АНТОНИОНИ: Нико није тако несрећан као жене која зна тајну коју нико не жeli да чује.

*

ПОЛ ВАЛЕРИ: Цивилизација је стара хиљаде година, али људи још нису ријешили три проблема: црнке, плавуше или црнокосе.

*

ЈЕНЕ ХЕЛТАН: Чим нас хвали какав глупак — он за нас то више није.

*

ПЕРЛ БАК: Људи желе да буду прва љубав једне жене. Жене су паметније: оне желе да буду посљедњи роман једног човјека.

*

МОЛИЈЕР: Софокле каже да је највећа срећа не родити се, али ту срећу мало ко доживи.

*

БАЛЗАК: Глад је најбољи кувас, само нема шта да кува.

*